

Zbrana gomázen.

(Basen.)

V davnej dobi, ko so živali še govorile, kakor ljudje, sklical je gomázenski kralj na sodbo vso gomázen, da bi njih dobra in zla dela plačal ali kažnjeval vsacemu, kakor je zaslužil. V zelenem hrastovem gozdu, prebivališči mogotnih rogačev, zbere se v obilem številu različna gomázen. Sodba se začne. Kralj ukaže, da se izberó porótnici, kateri prisódiijo vsacemu darilo ali kazen, kakor je kedó zaslužil. Po večini glasov stopi v sodišče plemeniti mogotec rogač, njegov sorodnik rujavi in prevarljivi hrost in starikavi čmerelj sè širokim rumenim pasom na trebuhu. „Živio!“ zakriči obile zbrana gomázen posadivšim se na sodišče.

Lehkonogi cverček, uredovátelj slavnega zbora, véde zdaj rod za rodom pred sodnji stol ter pripoveduje njih dobra in zla dela. Vse na drobno se zapiše v sodnjo knjigo.



Perve so na versti pridne bučelice, hvaleče se, koliko koristijo ljudem. Za njimi nastopijo drobne mravljice, govoreč, da je ves svét slavi zaradi njihove neumorne delavnosti. Za temi se oglasi ponosni pogrebáč, govoreč: „slavni porótnici! kakor nekdanj Tobija ljudi, tako pokopávam jaz naše rodove, ne zahtevajoč nobednega plačila, kar je slavnemu zboru dovolj znano.“ Za njim vstopijo svilopredci, hvaleč se, koliko v letu dnj napredó svile, ki služí imenitnim gospém v obleko. Za temi se versté različne druge žužélke, pripovedujóč svoja dobra dejanja. Samo jeden rod žužélek stoji tam na stráni, ne iskajoč niti pohvale niti darila za svoja dobra dela. To so goséničarke,

zajedajóče se v ličinke kvarljivih gosénic in drugih nekoristnih živalc. Zbor je za njih hvalno početje javno pohváli in jim prvo darilo prisódi. Ali evo! gosénicarke stopijo h kralju, govoreč: „dostojen nij tist, kdor se hvali s tem, kar je prisiljen, delati po narávnem nagónu!“ K temu rogáč: „prvo darilo bodi tistemu, ki na skrivnem blagodéjstvuje, napredujoč v koristnih stvaréh!“

To razsodbo sprejme zbor z veliko navdušbo ter prizná pervénstvo gosénicarkam, na vse gerlo jim kliče: „slava!“

I. T.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

K a n j a.



Šetajoč se po livadi ali gozdu, čujemo često, posebno v veselej pomládi, nekov tožen glas na „gije, gije“ visoko gori v višavi. Ako se ozremo po vzroku, opázimo ptico srednje velikosti, ki visoko nad nami po zraku plava. To je kanja, ali, kakor jo po nekaterih krajih tudi zovó: mišolovka. Ta ptica ves božji dan króži nad poljem in gozdom, časi sedí tudi sredi polja, bodi si na kakem drevesu, groblji ali mejníku. Ko jo človek tako leno vidi stati ob jedne nogi, sodil bi, da se malo briga za vse, kar se godí okolo nje. Ali ta malomarnost je samo navidezna. Njeno bistro, rujavo oko razgleda vso okolico, njeno tenko uho ne presliši ničesar.

Da se s to ptico nekoliko bolje upoznate, naj vam jo samo na kratko opišem.

Kanja (*Búteo vulgaris*), katero vam denašnja slika predstavlja baš v ónem trenutku, ko ima plén v svojih krempljih, dolga je blizu 63 centimetrov. Na širjavo méri z razprostertimi peroti 1 meter 26 centimetrov. Perja je temno-rujavega, spodaj rumeno-belega z rujavimi pegami. Pepélast rep ima po več temnih pasov. Černkasti kljun je kakor pri sokolu kljukasto zavít, močen in z rumeno voščénico ovít. Nogi ima krepki, rumeni in z ostrimi kremplji oborožani. Telo je podobno telesu čverstega petelina. Kanja prebiva pri nas povsod na parobji večih gozdov, letajoč odtod na polja in senožeti. Gnjezdo si stavi v gozdu na visoko drevo. V gnjezdno podlago nanósi suhe berstí, a kotanjo nastelje z dračjem, travo ali jo še celó lepo obloží z mahom. Konec malega trava znese ženka po štiri zelenkasto-bela in rujavo-pegasta jajca, katera so nekoliko večja od kokošnjih. Ženka je sama izvalí, a mlade hránita in njejujeta obá roditelja.